SVOBODNA SLOVENIJA

LETO (AÑO) XLVII (41)
Štev. (No.) 2

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES
14. januarja 1988

Nadškofovo pismo

SLOVENSKA POKRAJINSKA
ŠKOFOVSKA KONFERENCA

Gospod
Alojzij Rezelj
Predsedstvo II. Katoliškega shoda
Slovenska hiša
Ramón L. Falcón 4158
1407 **Buenos Aires**

Dragi gospod Rezelj,

prejel sem Vaše pismo, ki ste ga pisali z II. Katoliškega shoda Slovencev v Argentini in se zanj najlepše zahvaljujem. Na prihodnji seji Slovenske pokrajinske škofovske konference bom o tem poročal tudi drugim slovenskim škofom. Hvaležni smo Vam za Vašo povezanost s Cerkvijo na Slovenskem in s slovenskim narodom doma in po svetu. V istem duhu smo tudi mi povezani z Vami in prosimo Boga za njegov blagoslov in Marijo za njeno varstvo za ves slovenski narod.

Srečno novo leto in prisrčne pozdrave

Ljubljana, 28. decembra 1987

+ Alojzij Šuštar
nadškof
predsednik SPŠK

L. S.

Novi protesti na Koroškem

SLOVENSKI PROTEST NA DUNAJU

Kakih sedem tisoč oseb, Slovencev in Nemcev, je v soboto 19. decembra na Dunaju uprizorilo protestno manifestacijo v prilog dvojezičnega šolstva na Južnem Koroškem. Poseben vlak s 1.200 udeleženci je pripeljal na Dunaj iz Celovca.

Govorniki so drug za drugim poudarili pravico Slovencev do enakopravnosti na šolskem področju in zavrnili „vzgojni model" treh vodilnih avstrijskih strank. Solidarnost s koroškimi Slovenci sta izrazila tudi študent z Južne Tirolske (prov. Bocen v Italiji) in Salvatore Venosi iz Kanalske doline. Slednji je utemeljeno naglasil, da ista Avstrija, ki zahteva vse pravice za Južne Tirolce, kateri žive v Italiji, doma čisto drugače ravna s svojimi manjšinami.

Devetčlanska delegacija je obiskala ministra Loschnaka, ki ima na skrbi vprašanje manjšin v Avstriji. Dobila pa je popolnoma negativen odgovor. Minister je namreč izjavil, da bo prihodnje leto na Koroškem uveden pedagoški sistem, kakor si ga zamišljajo socialisti. Ljudska stranka in svobodnjaki. Z bojem bo tako treba nadaljevati.

V ITALIJANSKEM SENATU

Štirideset senatorjev rimskega parlamenta je v posebni interpelaciji pozvalo italijansko vlado, naj — ne da bi se pri tem vmešavala v avstrijske notranje zadeve — dunajski vladi izrazi zaskrbljenost spričo obravnavanja šolskega vprašanja na narodnostno mešanem ozemlju Koroške. „Etnična delitev v šolah, o kateri so se kljub nasprotni volji slovenske manjšine dogovorile vodilne avstrijske stranke, povzroča zaskrbljenost pri vseh, ki so v Italiji občutljivi za človekove in državljanske pravice, še posebej za pravice manjšin."

Vodja italijanskih zelenih Alexander Langer je konec novembra med obiskom v Celovcu dogovor avstrijskih strank ocenil za poskus grobe germanizacije slovenske skupnosti in je že tedaj napovedal, da se bo delegacija italijanskih zelenih pridružila protestni manifestaciji koroških Slovencev na Dunaju.

EVROPSKI PARLAMENT

Vprašanje skupne dvojezične šole na Koroškem je prišlo tudi pred evropski parlament. Britanski poslanec Glyn Ford je namreč predložil obravnavo vprašanja o ločevanju otrok v avstrijskih koroških šolah. Takšna razširitev internacionalizacije tega problema je seveda naletela v krogih koroških Slovencev in njihovih zaveznikov iz vrst nemško govorečih Avstrijcev na ugoden odmev.

Poslanec Ford je predložil evropskemu parlamentu osnutek resolucije o „kršitvi človekovih pravic v Avstriji" z naslednjimi stališči in zahtevami:

1. obsoditi je treba ukrepe, ki merijo na rasno in narodnostno diskriminacijo v šolstvu;

2. ob dejstvu, da se želi Avstrija približati Evropski skupnosti, parlament ugotavlja, da je vsakršna oblika ločevanja in diskriminacije nezdružljiva s procesom integracije Evrope;

3. avstrijsko vlado in parlament pozivajo, naj se distancirata od sprememb šolskega sistema, ki so si navzkriž z izpričano voljo slovenske manjšine;

4. pozivajo pridruženi državi, Veliko Britanijo in Francijo, kot podpisnici avstrijske državne pogodbe, naj izrazita zaskrbljenost nad možnim kršenjem manjšinskih pravic;

5. naročajo predsedniku Evropskega parlamenta, naj te sklepe posreduje avstrijski vladi.

V osnutku resolucije se uvodoma sklicujejo na sklepe v evropskem parlamentu o jezikih in kulturi manjšin, na prizadevanje Evropskega sveta za sestavo zemljevida regionalnih jezikov in narodnostnih manjšin v Evropi, na sporazum o državljanskih in političnih pravicah, na Helsinško listino in na sklepe Unesca o zatiranju diskriminacije v šolstvu. Pri tem je še posebej opozorjeno na to, da so nacisti izselili in zdesetkali koroške Slovence.

Mogoče ne veste, da...

— da iz zelo zanesljivega vira izhaja, da Josip Broz-Tito ni umrl na dan svoje smrti, v maju, ampak dva meseca prej, v marcu...

— da bo prihodnje leto poteklo sto let, odkar je dr. Anton Mahnič, teološki profesor v Gorici, začel izdajati svoj Rimski katolik... in...

— da je škof Juraj Strossmayer oporekal temu naslovu, češ da katoličan tako in tako ne more biti drugačen kot rimski...

— da je znani slovenski sociolog dr. France Bučar predložil neki ljubljanski založbi rokopis svoje nove knjige USODNE ODLOČITVE z inovativnimi pogledi na slovensko revolucijo...

MLADIKA (Trst) št. 7

Dr. LUDVIK PUŠ

(2)

Komentar

Isti avtor poroča, kako je bil Lojze Ude (moj sošolec na gimnaziji v zavodu sv. Stanislava), eden najpomembnejših članov OF, globoko vznemirjen zaradi umora študentov in je vodstvu OF pisal protestno pismo z izrazom ogorčenja ter izpovedal resne pomisleke glede pravičnosti te sodbe. Težko je verjeti, pravi Ude v svojem pismu, da bi prav taki ljudje, ki so pred Nemci pribežali s Štajerskega, na vrat na nos postali narodni izdajalci. In ker jih škof brani in eksekucijo obsodi, je pri Blažiču sam „zaznamovan" z narodnim izdajstvom. Ali je kje na svetu mogoče najti dokazovalno logiko te vrste? Končni izid tega procesa, pravi Blažič, je bila izenačitev škofove avtoritete s pojmom kolaboracije in preko tega s pojmom narodnega izdajstva, (seveda v marksistični dialektiki, česar pa avtor ne omeni) in je zatorej njegovega argumentacija izraz njegovega ocenjevanja.

Če pa je eksekucijo, ki se je prikazovala (ne; ki je bila, moja op.) kot kaznovanje narodnega izdajstva, obsodila avtoriteta (škof), ki vsaj do neke mere utemeljenosti (torej: ne popolnoma, moja op.) osumiš (torej: ne dokažeš, moja op.) kolaboracije, tedaj je (ta avtoriteta) napravila obdolžitev (ne: dokaz, moja op.) o izdajstvu samo bolj verjetno (ne: dokazano, moja op.). Ali je te vrste dokazovanje neke krivde v zvezi z dogodkom najvišjega moralnega in vsakega drugega potenciala sploh vredna papirja, na katerem je objavljeno v eni najbolj uglednih slovenskih revij? Bralec naj sam presodi.

Prihajamo do druge temeljne točke Blažičeve razprave, ki zasluži pojasnilo in odgovor. Tu gre za vlogo tako zvanega klerikalizma v komunistični revoluciji. Beseda klerikalizem pomeni, kolikor je sploh upravičena, politično gibanje med Slovenci, ki je pa v zvezi z revolucijo v naši domovini na vsak način preozka, kadar govorimo o opoziciji zoper komunizem in njegove OF. Pravilna oznaka te opozicije, ki jo ima avtor v mislih bi bila: katoliški tabor med Slovenci. Kajti vsi verni katoliški Slovenci nikoli niso bili tudi pripadniki politične stranke, ki so jo njeni nasprotniki označevali kot klerikalno. Najzgovornejši dokaz za to resnico so ravno Kocbekovi krščanski socialisti, ki so prešli h komunistom, a verne protikomunistične skupine so obstajale v protiklerikalnih gibanjih, torej liberalcih, samostojnih kmetih, socialnih demokratih itd.

Avtor je do klerikalizma povsem negativno in sovražno razpoložen. Saj pravi: „Ne pozabimo niti za hip na izrazito varuški in ne voditeljski značaj klerikalne oblasti na Slovenskem... Klerikalna stran je morala čutiti, da se era njene varuške oblasti nad slovenskim narodom... nepovratno izteka. Saj kakšne korenite spremembe tega svojega značaja oziroma neke prenove, ki bi bolj ustrezala potrebam in duhu časa, tudi ni bila sposobna. To je pokazal že Kocbekov primer iz leta 1937, ob njegovem Premišljevanju o Španiji..."

Najprej je avtor dolžan pojasnila, kaj ima v mislih pod besedo varuški, to je izrazu, ki naj pomeni nasprotje besedi voditeljski. Tedanja Slovenska ljudska stranka torej ni imela voditeljev. Dr. Janez Evangelist Krek ni bil voditelj, ampak samo varuh: in vendar so se tega „varuha" slovesno veličastno spominjali ob 70-letnici njegove prerane smrti na velikem shodu pri Št. Joštu nad Kranjem dne 13. septembra letos. Metropolit Šuštar je primerjal Kreka z Mojzesom, ki je svoje ljudstvo pripeljal do obljubljene dežele svobode. Akademik A. Trstenjak pa je omenjal dogodke okrog Majniške deklaracije in dodal osebnosti dr. Kreka tudi izrazito voditeljsko osebnost dr. A. Korošca, dolgoletnega političnega prvaka med Slovenci, kar mu zgodovina nesporno priznava in navaja ogromne zasluge obeh navedenih vodilnih mož skupno z dr. I. Šušteršičem za prospeh in napredek naroda. In ob tem citira izjavo vodilnega režimskega jurista Šnuderla, ki je dejal: „Obračajte kakor hočete, brez slovenskega duhovnika bi slovenskega naroda že zdavnaj ne bilo več.

Shoda pri Št. Joštu se je udeležilo več tisoč ljudi, ki so navdušeno pritrjevali slavljenju teh „varuhov". Nadškof Šuštar pa je zborovanje zaključil z ugotovitvijo, da Krekov shod ni samo zgodovinski dogodek in spomin na velikega moža, temveč izziv, naročilo in oporoka za prihodnost.

Tak je torej po Blažiču dokazani izrazito ne-voditeljski značaj klerikalne oblasti na Slovenskem, ki je „črpala svojo moč iz preproščine kmečkih verskih predstav in predsodkov ter iz tihe, nenapisane pogodbe med Cerkvijo in vernikom..." Ta preproščina pa je polnila prosvetne domove v sleherni fari, gradila zadružne domove, ustanavljala hranilnice in posojilnice. Kako se more vse to ujemati z Blažičevimi iznajdbami?

„Mi pravzaprav nismo poznali voditeljskega oblastnika," trdi Blažič. Le od kod izredni uspehi nekdanjega deželnega odbora, ki so ga imeli v rokah klerikalci in v njem glavno besedo ravno Evangelist Krek? Od kod osvobodilno gibanje, ki sta ga vodila med prvo vojno Krek in Korošec? Od kod slavne Koroščeve „punktacije" iz l. 1932 za slovenski narodni program?

Avtorja je zadovoljila šele politična pojava — Edvarda Kocbeka.

Po Blažičevem je šele Edvard Kocbek postal slovenski mesija, ki je „zasejal seme duhovne svobode in nam pustil odprta skrivna vrata v prihodnost." Po Blažiču „prav njegova (Kocbekova) udeležba na strani osvobodilnega boja najbolj označuje navzočnost reformatorskega duha... Z njim se je najmočneje izrazila svojska nota v našem osvobodilnem boju..." S temi ugotovitvami se avtor legitimira kot izrazit pristaš Kocbeka, to je član skupine, ki postavlja tega pesnika ob stran Primoža Trubarja, slovenskega reformatorja. Pripisuje mu zgodovinsko važnost za razvoj in napredek slovenstva, ker je hotel reformirati katoliško Cerkev po njenem vzorcu pred Konstantinom in jo rešiti klerikalizma. Samo to vidijo in zagovarjajo, nočejo pa priznati, da je Kocbek s svojim krščanskimi socialisti odločilno pomagal krvavi revoluciji Partije do zmage, a Partija je imela v načrtu Cerkev uničiti in je to hotela doseči, ko je prišla (brez Kocbeka) na oblast. To se ji ni in se ji ne bo posrečilo, Kocbek sam pa je pred narodom in zgodovino odgovoren za posledice svojega sodelovanja s komunisti, ki se je med revolucijo spremenilo v rop, požig, umor in po prigrabitvi komunistične oblasti za sedanje bedno, nevzdržno stanje naroda, kateremu preti narodna smrt.

Kocbekovo „seme duhovne svobode" je pognalo plevel, v katerem usihajo korenine vere, morale in narodne zavesti, ker je to seme izročil ateističnemu marksizmu, ki ga je zastrupil s svojo ideologijo. Braniti Kocbeka in ga predstavljati kot vzor katoliškega reformatorja je zgodovinsko in nacionalno brezizgleden posel, naj še tako krepko poudarjajo njegovo pisateljsko potenco, ki pa nima z njegovo akcijo v OF nobene zveze.

(Se nadaljuje)

Litostrojevi delavci stavkali

Daljši članek v tedniku „Teleks" iz Ljubljane (št. 51, 17. dec. 1987, str. 6-8) poroča s slikami vred o stavki 9. decembra delavcev Titovih zavodov Litostroja. Po tem članku, napisal ga je časnikar Miran Koren, je štrajk izbruhnil omenjeni dan kmalu po sedmi uri, ko so delavci prejeli obvestilo o mesečnem dohodku, ki je bil veliko manjši kot so delavci pričakovali. In kaj se je zgodilo? Okrog 700 delavcev je takoj začelo marširati nekaj kilometrov do sedeža slovenske skupščine. Tam jih je pričakal njihov glavni direktor Jože Šlander, ki jim je kar na cesti ponudil povišanje plač za 20 odstotkov, delavci so pa govorili oziroma zahtevali 50-odstotno povišanje.

Nekaj časa se je zapletalo, kajti drugih vidnih slovenskih politikov ni bilo nikjer videti, čeprav sta dva teh povabila zbrane delavce, naj kar tako na cesti izberejo predstavnike, ki naj pridejo v skupščinsko stavbo in se pogovorijo s predstavniki oblasti o nastali krizi. Zbrani delavci so to ponubo enoglasno zavrnili in bi zadeva po Korenu lahko neljubo končala, če ne bi „nekdo" predlagal, naj gredo delavci v bližnji Cankarjev dom, kjer bi lahko izvolili svoje predstavnike in se soglašali o svojih zahtevah.

Tako je tudi bilo. Cankarjev dom so delavcem odprli — mnogi so vstopili vanj prvič v življenju — in se je pričelo za slovenske razmere res demokratično posvetovanje delavcev, to brez vsakršne udeležbe njihovega uradnega sindikata. Število štrajkajočih se je približalo 1300. Oblasti jih niso ovirale ne pri korakanju po ljubljanskih cestah do mestnega središča ne pri zborovanju v Cankarjevem domu. Iz previdnosti, poroča Koren, so pa le zaprle bife. Časnikar pa pripominja, da bi itak bile zasoljene cene pijač v bifeju previsoke za navadne delavce, ki prejemajo v povprečju 220 tisoč dinarjev na mesec, kar v dolarjih po zadnjem tečaju znaša kakih 175 dolarjev na mesec.

Delavci so izbrali 15-članski stavkovni odbor, ki je dobil nalogo, da zastopa Litostrojce namesto njih uradnega sindikata. Piše Koren: „In prav žalosten je bil pogled na Fadila Zeca, predsednika litostrojske sindikalne konference, ki je že s tem, da se je pokazal, izzval alergični žvižgalni koncert — in še ust ni mogel odpreti. Bržkone tudi zavoljo tega elementarnega strahu pred osveščenimi delavci marsikaterega funkcionarja podmazanega jezika in larpurlartističnega političnega žuborenja na ta litostrojski shod ni bilo. Kljub glasnim klicem: „Kje so zdaj vsi tisti glavaši, ki so na proslavi ob 40-letnici Litostroja sedeli v prvi vrsti"?!"

Kako se bo zadeva dolgoročno rešila, ni še znano, kajti delavci so pristali na to, da dobi direktor Šlander nekaj časa, da podjetje prestrukturira. Če bi se slovenski delavci res dvignili in zahtevali tako svoje demokratične pravice, bi to utegnila pomeniti usodna kombinacija med intelektualnimi in delavskimi krogi, nekaj podobnega torej, kar se je svojčas zgodilo na Poljskem, Madžarskem in Češkoslovaškem.

(Iz **Ameriške domovine**, 29. XII. 87)

DRUŽINA, Ljubljana, št. 49-50

Božično pismo

Pri vas boste imeli spet božič v snegu, mrazu, vsej čarobnosti, mi pa bomo obhajali spomin Jezusovega rojstva v največji in moreči vročini. Tu je namreč poletje. Kako težko se je bilo navaditi takih drugačnih praznovanj, povezanih s toliko čustvovanji, posebnimi za slovensko zemljo, za našo domačijo.

Med nami v Argentini je 66 slovenskih duhovnikov (škofijskih in redovnih, lepo število že tukaj posvečenih). Večina od teh se že tri desetletja žrtvuje za rast Cerkve v tej južnoameriški deželi, ki spada pod tako imenovani „tretji svet". Poleg misijonarjev je prav, da omenjamo tudi napore in žrtve tega dela slovenske duhovščine v današnjem svetu. Ti duhovniki so razkropljeni po raznih delih Argentine, po številnih škofijah. Septembra je revija Pan y trabajo (Kruh in delo) objavila na treh straneh, kako v predmestju Buenos Airesa (Burzaco Oeste) raste nova župnijska cerkev, ki jo gradi tamkajšnji župnik Slovenec Mirko Grbec. Že na prejšnji župniji je sezidal prostorno cerkev...

Poleg nekaterih lazaristov v Slovenski vasi je štirinajst duhovnikov, ki redno delujejo med slovenskimi naseljenci. Ti duhovno oskrbujejo vsa večja slovenska središča, razkropljena zlasti v Velikem Buenos Airesu, pa tudi ponekod drugod (Mendoza, Bariloche...) Vsak dan je slovenska božja služba v Slovenski vasi in v slovenskem središču sredi Buenos Airesa, na devetih krajih so slovenske maše vsako nedeljo, na drugih osmih vsak mesec, na treh krajih ima slovenski duhovnik slovensko mašo od časa do časa, kolikor toliko redno. Ti duhovniki tudi skrbijo za slovenski verouk za ljudskošolce, ki obiskujejo slovensko sobotno šolo na več kot enajstih krajih. Poučujejo verouk tudi na srednješolskih tečajih (na štirih krajih), enkrat mesečno pa na visokošolskih sestankih. Med našimi rojaki lepo praznujemo prvi petek (zbere se skoraj toliko ljudi kot v nedeljo), dalje svete ure (na osmih krajih). Povsod je priložnost za spoved. Največ rojakov se zbere vsako leto enkrat na največji argentinski božji poti v Lujanu, kjer se razvije procesija 3000 rojakov. Pri lurški Mariji se zbere 1500 rojakov, pri procesiji sv. Rešnjega telesa v zavodu Don Bosco tudi okoli 1500 rojakov. Na 30 krajih je blagoslov velikonočnih jedil. Stalna skrb slovenskih dušnih pastirjev so tudi bolniki in pogrebi. Delo izseljenskega duhovnika v tako močni in zavedni slovenski ter katoliški skupnosti, kot je argentinska, je trdo, a ga Bog tudi blagoslavlja.

Že več let prihajata med nas Družina in Ognjišče. Oddaljenost in nezmožnost plačevanja zaradi valut in inflacije (vaših in naših) zahteva, da se opiramo na lastni tisk, ki rojake versko informira in spodbuja. Med temi je posebno pomemben list „Oznanilo", ki na dveh straneh izide vsak teden v 2000 izvodih. Poleg Katoliških misijonov, ki končujejo tu dolgoletno izhajanje, redno izhaja mesečnik Duhovno življenje. Zdaj je dopolnil 54. leto (priloga za otroke Božje stezice pa 37. leto). Decembrska številka te slovenske verske revije (letos je imela 636 strani) govori o katoliškem shodu argentinskih Slovencev, objavlja intervju z 80-letnikom Francetom Perniškom, poroča o Slomškovi proslavi (ob 125-letnici smrti škofa Slomška), o obletnici Svetogorske podobe v cerkvi sv. Rafaela v okraju Devoto, o letošnji misijonski proslavi in o obletnicah slovenskih društvenih domov, ki imajo zelo pomembno vlogo v slovenski skupnosti. Poleg drugih društev in organizacij naj omenimo štiri veje mladinskih zvez in Zvezo mater in žena.

O razmerah v domovini nas poučujejo članki iz časopisja v domovini, ki jih beremo v slovenskem argentinskem tisku. Glede ocene razmer v Južni Ameriki pa ugotavljamo, da velikokrat nasedate enostranskim in tendendenčnim virom informacij. Z evropskimi očali se tukaj marsikaj ne da pravilno videti. Reči pa je treba, da Cerkev v Južni Ameriki vztrajno raste in je posebno znamenje tega rast duhovniških in redovnih poklicev. Papeževi obiski so za vse nepozabno doživetje.

S. R.

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

Tone Mizerit

„Novo leto, novo življenje" ve povedati precej stara fraza, ki pa je vedno v modi na tej obali Srebrne reke. Razumljivo, da vse ostane le pri frazi, kajti v resnici vidimo, ob vsakem koraku, da imamo novo leto in staro življenje. Dejansko se ni nič spremenilo, ne na gospodarskem, ne na političnem področju. In kar vlado tudi zelo skrbi, in smo te dni lahko opazili poizkuse nekih premikov, je dejstvo, da se tudi v krogu oboroženih sil ni nič spremenilo. In to moti duhove tistim, ki so zaradi krize morali ostati na svojih delovnih mestih, in tistim, ki so, kljub krizi, zapustili vladne stolčke in pohiteli na zaslužen (?) oddih kam na morje.

VRANA VRANI...

Morda je najbolj vidna zadeva sojenje nižjih oficirjev. Najsibo v mornarici za pregreške izza protigverilske vojne (kapitan Astiz), najsibo v suhozemski vojski za bližnje uporne izbruhe (podpolkovnik Rico), dejstvo je, da vojaški sodniki postopajo izredno milo, in se nikakor ne sukajo po željah civilne oblasti. To seveda ni novo. Morda spada pod območje tiste stare učenosti, ki pravi, da vrana vrani ne izkljuje oči, ali pa je pač le svojevrstno gledanje na notranje probleme, dejstvo je, da v zadnjih štirih letih vojaška sodišča niso izrekla kake ostre sodbe, niti obsodbe, ne za sodobne probleme ali pa za pretekle, celo v sklopu sojenja postopanja med Malvinsko vojno.

To je vidno, in to civilna družba dojema. Manj opazljivo in bolj zaskrbljujoče pa je, da dejansko v vojski ni pokorščine. Podrejeni se ne udinjajo ukazom komande. To je smrt discipline. V takem primeru ni pravi vojak ne tisti, ki ne uboga, ne tisti, ki dopusti, da se ga ne uboga. To se danes dogaja v vojski, kjer izgleda, da poveljnik ni svest svoje avtoritete, ali pa se je ne upa izvajati (ali je ne more).

Po drugi strani tudi ustavna oblast ne ve, kaj storiti. Očividno se ne zaveda svoje ustavne avtoritete, ali se zaveda, da te avtoritete dejansko nima. Naj bo tako ali drugače, izid je kaj negativen. Vprašanje tudi pade glede tega, koliko časa bo družba še lahko prenašala to nejasno stanje, ne da bi trpelo celotno ogrodje demokratičnih ustanov. Kar je žalostno ob tem je to, da ta položaj hudo okrnjuje tudi vsako potrebno spravo in sožitje med vojaštvom in civilno družbo. Vsak pojav nedicipline, ali nemoči vlade, znova zaneti staro sovraštvo proti vojaštvu, ki bi moralo že davno pojenjati in izplahneti.

BOJ SE NADALJUJE

Te dni je Glavna delavska konfederacija (CGT) napovedala nadaljevanje svojega bojnega načrta. Seveda pa je istočasno tudi objavila, da zaenkrat ne bo izvajala protestnih akcij. To ima svoj razlog. Potrditev zakona o delovanju paritetnih komisij (edini izmed delavsko-socialnih zakonov, ki ga je kongres doslej odobril) bo pričel v teku tega meseca nuditi prve sadove. Sadovi bodo pravzaprav komaj formalni, to je, sindikati bodo zahtevali sestavo komisij. In nič več. Potem se bodo komisije sestale, pričele debatirati, se pogajati in potem bodo verjetno prišle do kakih zaključkov. Dejanski rezultati bodo vidni, v obliki novih delavskih konvenijev, tam nekje okoli maja, če Bog da.

Kaj pa medtem, zlasti kar se tiče plač? Ni jasno. Morda bo še naprej vse šlo v okviru vladnih dekretov. Ali pa bodo komisije, vzporedno, določile tudi povišice delavskih plač, kar v mnogih gremijih že deluje zadnje čase, ko se trimesečno predstavniki delavcev in podjetnikov zedinijo glede naknadnih povišic preko ali mimo vladnih določil.

To pa je tudi poglavje zase Recesija, ki se v Argentini vedno bolj pozna, ima kot eno prvih posledic uničenje finančno bolj šibkih podjetij. Zato je na dnevnem redu novica o zaprtih tovarnah ali o številu delavcev, ki so izgubili svoje službe. Drugim podjetniki zmanjšajo delovni urnik, kar seveda tudi predstavlja znižanje plače. V območju sedanje krize je lahko razumeti kakšen odmev ima to v revnejših sektorjih. Ta položaj je zlasti viden v tekstilni industriji, kjer pa je položaj različen: tisti obrati, ki delajo bolj za notranji trg, se nahajajo v hudi krizi: enostavno, ljudje vedno manj kupujejo nove obleke. Tiste tovarne, ki delajo za izvoz, delajo s polno paro, in nekatere celo ponujajo delavcem večje plače, da preprečijo stavke, v katere je zaprežen sindikat. A tudi na tem področju, kot na marsikaterih drugih, velja tisto, da je Argentina dežela revnih podjetij a bogatih podjetnikov. V teh poletnih mesecih se morda še bolj vidi, kaj si nekateri lahko privoščijo, medtem ko večina nima niti najbolj potrebnega.

VEDNO VIŠE

Seveda ne v uspešnosti, temveč v dolgovih. Ves svet je zadolžen. Te dni je Industrialna zveza objavila izjavo, v kateri zahteva spremembo gospodarske politike, ki vodi v vedno hujšo recesijo. In prav te dni je v Argentino tudi prišla delegacija Mednarodnega denarnega fonda, da pregleda državne račune in odloči, če je Argentina vredna, da se ji še naprej posoja (za odplačevanje obresti zunanjega dolga) ali ne.

Dejstvo je, da državni računi niso v redu. O tem smo že v zadnji številki pisali. In predno bodo, na podlagi novih davkov, nabrali kaj denarja, bo poteklo še nekaj časa. Davčna zakonadaja je bila končno potrjena, in sedaj se moramo vsi pripraviti. Za podjetja bo res izredno hud udarec, za vse prebivalce pa prav tako; kar 30% podražitev nafte (**delno** za upokojence) pa telefona, in nekoliko manjši skoki ostalih tarif bodo porazno odjeknili med ljudmi.

Nekoliko miru se je vrnilo v gospodarsko ekipo, ko je bila objavljena statistika inflacije za mesec december. Draginja je narasla le za 3,4 odstotke, kar je ena najnižjih številk zadnjih mesecev. Kljub temu je inflacija v letu 1987 dosegla 174,8%, kar je precej več kot 81,9%, ki jih je dosegla inflacija leta 1986. Vendar tudi na tem področju ni vse v redu. Marsikateri že ne verjamejo več v vladne številke. Po drugi strani pa razlagajo, da itak niso mogle cene mnogo poskočiti, ko so ljudje tako malo kupovali. Zveza trgovcev je objavila, da je dejansko meseca decembra prodala enako kot novembra. Če upoštevamo, da ljudje za praznike vedno precej več kupujejo, bomo videli, da kriza sega precej globoko.

Z odobritvijo nove davčne zakonodaje so se, poleg vlade, oddahnile tudi province. To je bila cena za novi zakon o zvezni soudeležbi, ki bo provincam postregel z novim denarnim tokom. Nekatere so bile domala na psu, in niti niso mogle dati plač svojim uslužbencem. Sedaj so v boljšem stanju, in zakon ima veljavo do konca leta 1989. Tedaj se bo znova začelo pogajanje. Pod novo vlado?

ČESTITKA JOŽETA SMOLETA ZA BOŽIČ IN NOVO LETO 1988

Pod tem naslovom je prineslo Delo 24. decembra lani govor predsednika slovenske SZDL. Med drugim razmišljanjem o svetovnem miru itd. je dejal tudi naslednje:

„V imenu Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije želim prijetno praznovanje vsem občanom, ki slave božič kot družinski, verski ali tradicionalni praznik. Toplo voščilo velja seveda tudi vsem, ki to praznujejo ob drugem datumu ali kako drugače.

Enakega mnenja smo glede doslednega spoštovanja človekove svobode, integritete in opredelitve. Povezujejo nas ideje miru, moralne vrednote, etika dela in socialističnih samoupravnih odnosov, dobrota in družinska sreča."

Tudi mi smo istih misli. In smo zato v imenu iste svobode in opredelitve mnenja, da ni ravno socialistično samoupravlja je tisto, kar naj nas druži, saj kot kaže, ne druži danes nobenega doma. Veseli bi bili, če bi ostale ideje tudi doma uresničili!

ZA DRUGAČNE USTAVNE AMANDMAJE

Dovolj razdvajanj!

(Poziv jugoslovanski javnosti)

V globoki politični, ekonomski in moralni krizi naše družbe najnižja točka očitno še ni bila dosežena. Za ekonomskega, političnega in moralnega propadanja in za začetek ponovnega vzpona so prvi pogoj korenite politične reforme, ki pa jih še ni na vidiku. Politični vrhovi Jugoslavije ter njenih republik in pokrajin se izčrpavajo v natezanjih okrog uvedbe več ali manj centralizma v Jugoslaviji in niso sposobni ponuditi družbi tistega, kar je v tem trenutku bistveno, to pa je odločen korak k nadaljnji, resnični demokratizaciji naše socialistične in samoupravne družbe.

Predvidene ustavne spremembe so morda zadnja priložnost, da se to še pravočasno stori — toda tisti, ki so na njih doslej delali, so v tem pogledu skoraj popolnoma odpovedali. To, kar so naredili, očitno ne more dobiti podpore v vseh republikah in pokrajinah, vsaj ne demokratične podpore — v osnutku ustavnih amandmajev pa se niso tako rekoč niti dotaknili prav tistih odločilnih vprašanj demokratizacije, glede katerih bi bil gotovo mogoč konsenz v vsej Jugoslaviji.

Sedanji konsenz političnih birokracij, da se v ta vprašanja ne dreza, bi bilo treba zamenjati s konsenzom demokratičnih sil v vseh republikah in pokrajinah, da se prav ta vprašanja postavijo kot jedro ustavnih sprememb, nujnih v tem trenutku. Ta pritisk demokratičnih sil se je precej močno izrazil že spomladi v prvi fazi postopka ustavnih sprememb, posebno okrog ideje o neposrednih volitvah, ki je v tej fazi prodrla celo v stališča posameznih republiških skupščin — toda niti to ni bistveno vplivalo na delo ustavne komisije in na stališča političnih vodstev.

Ponujena je bila sicer možnost neposrednih volitev v nekoliko širšem obsegu kot na začetku, toda samo navidezna — oziroma na način, ki pravzaprav pomeni izigravanje te ideje: neposredne volitve samo izmed članov vnaprej izvoljenih delegacij, kar bistveno omejujejo svobodo izbire in celo povečuje možnosti manipuliranja z resnično voljo volivcev. Ti bi namreč morali vse svoje možne kandidate za vse ravni, od občine do federacije, predvideti že pri kandidiranju in volitvah temeljnih delegacij, kar očitno ni mogoče.

O vseh drugih zahtevah demokratične javnosti, izraženih že v razpravi o Kritični analizi delovanja političnega sistema, pa tudi kasneje, v osnutku ustavnih amandmajev ni niti sledu:

— o začetku ukinjanja partijskega monopola oziroma takega položaja ZK v političnem sistemu, ki ni v skladu niti s Programom ZKJ niti s stališči kongresov o ločevanju ZK in države;

— o uvajanju političnega referenduma (na pobudo državljanov, ne samo po sklepu pristojnih skupščin);

— o močnejših jamstvih neodvisnosti sodišč (ukinitev reelekcije sodnikov in črtanje zahteve po „moralno-politični primernosti") in načel pravne države sploh;

— o priznanju pravice do štrajka in o širjenju drugih demokratičnih pravic in svoboščin državljanov, in tako dalje.

Čeprav smo tudi v globoki ekonomski krizi, morajo imeti prednost — ob resničnem, ne le besednem zamenjevanju etatističnega gospodarstva s tržnim — prav te in druge demokratične reforme političnega sistema. Ko se bodo s pomočjo njih vse naše republike in pokrajine demokratizirale in ko bodo v njih na ta način bolj prišli do izraza resnični interesi državljanov kot samostojnih političnih subjektov, pa tudi — skupaj z njihovimi samoupravnimi asociacijami — kot samostojnih gospodarskih subjektov, in ne več toliko interesi političnih birokracij, potem bo laže najti skupni jezik tudi o vprašanjih, kaj naj bo v skupni, demokratični državi v pristojnosti federacije in kako naj se o tem odloča, kaj pa v pristojnosti republik in pokrajin, občin itd. Zato je tudi pri vprašanjih s področja demokratizacije treba v tej fazi iskati tisto skupno, tisto, kar nam je vsem, v vseh republikah in pokrajinah nadvse potrebno, in pustiti za kasneje tisto, kjer so tudi pogledi demokratičnih sil v različnih delih Jugoslavije različni (koliko zborov in kakšne naj ima zvezna skupščina, kako voliti člane predsedstva SFRJ itd.).

Osnutek ustavnih amandmajev, ki vse zgoraj omenjena vprašanja, bistvena za demokratično „perestrojko" Jugoslavije, dejansko ignorira, sploh ni zrel za javno razpravo. Zato pozivamo zvezno, republiška in pokrajinska vodstva SZDL, predvsem pa delegate iz vseh republik in pokrajin v zveznem zboru skupščine SFRJ, da podpro to naše stališče in da vrnejo osnutek ustavnih amandmajev ustavni komisiji z nalogo, naj ga bistveno razširi s tem, da vanj vnese zgoraj omenjena in druga vprašanja s področja demokratizacije političnega sistema, na področju družbenoekonomskega sistema pa naj resnično omogoči uvedbo tržnega gospodarstva in ukinitev etatizma na vseh ravneh. V osnutek ustavnih amandmajev, ki gre v najširšo javno razpravo, je treba vnesti vse bistvene dileme in alternativne predloge, ki so bili že javno predloženi, skupaj z njihovo argumentacijo, ker je samo tako možno ugotoviti, kateri predlogi in pogledi uživajo podporo najširše javnosti v vseh delih dežele — samo taki pa bi na koncu smeli biti vneseni v končni predlog ustavnih amandmajev.

Če Predsedstvo SFRJ kot pobudnik ustavnih sprememb ne bo podprlo take razširitve ustavnih sprememb tudi ne vprašanja, ki jih njegov začetni predlog ni zajel, je treba v Zveznem zboru zbrati skupino 30 ali več delegatov, po možnosti iz vseh republik in pokrajin, ki bi — na temelju 399. člena ustave SFRJ — izdelala nov začetni predlog na teh temeljih.

V krizi, v kakršni smo, gre za preveč odločilna vprašanja za usodo Jugoslavije, da bi se delegati mogli izogniti svoji odgovornosti, skrivajoč se za avtoriteto političnega vodstva SFRJ in političnih vodstev svojih republik in pokrajin. Oni so, vsaj formalno, naši delegati, delegati ljudstva, delovnih ljudi in občanov. Dosezimo s svojim javnim pritiskom na njih, da bodo to postali tudi v resnici!

Pozivamo vse demokratično in socialistično usmerjene ljudi v Jugoslaviji, naj podpišejo ta poziv in s tem prispevajo svoj delež pri iskanju izhoda iz krize!

Peter Jambrek, Ljubljana
Matevž Krivic, Ljubljana
Branko Horvat, Zagreb
Siniša Maričić, Zagreb
Vladimir Milčin, Skopje
Žarko Puhovski, Zagreb
Zoran Vidaković, Beograd

NOVICE IZ SLOVENIJE

LJUBLJANA — **Atlas Slovenije** je imel velik uspeh: računajo, da jih je že blizu sto tisoč prodanih, kar pomeni, da bi ga imela praktično vsaka slovenska družina.

LJUBLJANA — **Pri Novi reviji** so konec oktobra uredniki dobili potrditev njihove volje: izdajateljski svet revije, ki mu predseduje Jože Smole, je potrdil za glavnega urednika Jožeta Snoja, odgovorna urednica pa je Spomenka Hribar. Je to četrta zamenjava vodstva v petih letih izhajanja revije.

LJUBLJANA — **Altistka Marija Bitenc-Samčeva** je praznovala 30 let delovanja. V okrogli dvorani Cankarjevega doma so ji pripravili umetniški večer, na katerem je sama tudi zapela, pridružili so se ji pa tudi drugi prijatelji, pevci in instrumentisti. Po njenem nastopu je marsikdo ugotovil, da se je verjetno pevka prekmalu poslovila od odra, saj je njena pevska kondicija še vedno izvrstna.

MARIBOR — **Daljnovod Maribor-Kainachtal** (Avstrija) bo bistveno pripomogel k reševanju problemov, ki jih prinašajo občasno okvare na slovenskem in jugoslovanskem energetskem sistemu. Dolg bo 54 km; z deli naj bi začeli letos, dokončan pa naj bi bil 1989 in nadomestoval elektrarno z močjo 600 megavatov.

AJDOVŠČINA — **Zlobčevi večeri** so bili organizirani v dvorcu Zemono. Bila je to vrsta srečanj, ki jih je vodil Ciril Zlobec. Gostje so bili dr. Matjaž Kmecl, Emil Pintar, Veljko Rus, Jože Smole, Marko Zupan in Viktor Žakelj. Namen teh večerov je bil, da bi se obiskovalci mogli pogovarjati sproščeno z vidnejšimi kulturniki o perečih vprašanjih današnje slovenske družbe.

IDRIJA — **Muzejski večeri** v Idriji, katerih pokrovitelj je tovarna Kolektor, so tokrat spet prinesli vrsto predavanj na teme, ki se nanašajo na 500-letno zgodovino idrijskega rudnika. O njegovih začetkih je predavala ljubljanska zgodovinarka dr. Marija Verbič, o varstvu rudarjev pred strupenimi živosrebrnimi hlapi pa idrijski zdravnik dr. Alfred Kobal.

LJUBLJANA — **Simfoniki radiotelevizije Ljubljana** so v abonmajskem koncertu prvič izvedli novo slovensko delo Eufonija za flavto, harfo, violončelo in godala Marjana Gabrijelčiča.

LJUBLJANA — **Krakovsko gledališče** Teatr Satyry Maszkaron je povabil k sodelovanju ljubljansko gledališče. Mestno gledališče ljubljansko bo tako v Krakowu uprizorilo novo, izvirno slovensko dramsko besedilo Ptiči Milana Jesiha v režiji Barbare Hieng; člani umetniškega ansambla pa bodo predstavili tudi recital slovensko-poljske poezije (predstavljen bo v okviru katedre slovenskega jezika na krakowski univerzi).

CELJE — **Teden domačega filma** je bil meseca novembra v Celju. Prikazani so bili Hudodelci režiserja Francija Slaka, Moj ata socialistični kulak Matjaža Klopčiča, Ljubezen nam je vsem v pogubo Jožeta Galeta, Živela svoboda Rajka Ranfla, Ljubezni Blanke Kolak Borisa Jurjaševiča ter Usodni telefon Damjana Kozoleta.

LJUBLJANA — **Slovenski likovniki** se uveljavljajo na tujem. V galeriji „Pleiades" v Atenah razstavljata Andraž Šalamun in Lojze Logar. Skoraj istočasno pa je bila otvoritev velike razstave „Sodobno jugoslovansko slikarstvo in kiparstvo 1976-86" v Nacionalni pinakoteki v Atenah. Razstavljenih je bilo čez 100 del, iz Slovenije pa so zastopani Andrej Jemec, Slavko Tihec, Duba Sambolec, Tugo Sušnik, Jože Slak in Metka Krašovec. V Design Center Art Galery v Los Angelesu pa je bila razstava z naslovom „Magnifiseven": Sedem umetnikov iz Slovenije pod pokroviteljstvom univerze v Los Angelesu (Metka Krašovec, T. Sušnik, Ina Konradi, Boris Zaplatil, A. Šalamun, L. Logar in J. Slak).

UMRLI SO OD 7. do 13 nov. 1987:

LJUBLJANA — Elza Orehek roj. Erlich, 79; Roza Štirn roj. Možek, 91; Anica Perko, 93; Kristina Tonkiewicz, 86; Milan Podobnik, 64; Vladimir Jaklič, 90; Marija Vičič, 87; Frančiška Sivec roj. Lah, 97; Doroteja Gosar roj. Sirnik, 79; Frančiška Menard roj. Rus, 86; Viljem Ovčak; Jože Zakrajšek; prof. Janez Logar; Anton Gerdina; Marjan Benedičič; Milka Lulik roj. Lorenčič; Pepca Dečman; Slavko Kokot; Ana Stauit roj. Suhadolec; Viktor Cedilnik; Marija Čuk roj. Cotič; Jožefa Zorko; Leon Kerše; Neda Milač roj. Rozman; Mirael Dvornik; Ivanka Antončič roj. Božič; Peter Kapš; Ivan Bremec; Marija Ambrožič; Emil Barl; Janez Radi; Angela Ložar roj. Rozman; Saša Pavlič-Rojec; Marija Vogelnik.

RAZNI KRAJI — Terezija Mulej roj. Mirnik, 91, Marija Amon, Sonja Pečnik in mag. Filip Vrtovec, Celje; Matilda Eniko, 86, Dobračeva; Zinka Rus roj. Zupan, 78, Kranj; Matjaž Januš, Tržič; Štefanija Jerman roj. Podgornik, Novo mesto; Nada Šuc roj. Drčar, Šmartno pri Litiji; Alojz Zidar, Nazarje; Rozi Zaletelj, Stična; Franc Čemas, Vinica; Amalija Mirt roj. Krašovec, Laško Janez Vehar, Bevke; Frančiška Hrovat roj. Senica, Domžale; Anastazij Šuligoj, Velenje; Vida Skobe, Ločna; Albin Pavlin, Višnja Gora; Adi Zalaznik, Lipica pri Škofji Loki; Marko Majerle, Stari trg ob Kolpi; Krištof Škrlec, Jesenice na Dol.; Franc Šter, Smlednik; Jože Hribernik, Rečica ob Savinji; Andrej Arko,, Kočevje; Alojz Škrbec, Šentjernej; Ferdinand Ban; Sežana; Anton Sterniša, Gabersko; Matjaž Čelhar, Ilirska Bistrica; Osvald Valentinčič, Krško; Franc Tomšič, Slavina; Mihael Mlakar, Teharje; inž. Leo Smejkal, Radomlje; Andrej Erce, Vodice; Mirko Teran, Duplje.

SLOVENCI V ARGENTINI

Osebne novice

Rojstvo: V Ramos Mejiji se je 8. januarja v družini Marjana Jakoša in Karle roj. Malovrh rodil sin, ki bo dobil ime **Matjaž.** Staršem naše čestitke!

Krst: V cerkvi M. Pomagaj je bil krščen 9. 1. 1988 **Matija Peršuh,** sin Andreja in Irene roj. Rezelj. Krstil je Franci Cukjati ter botra sta bila Andrej Rezelj in Zora Bajlec.-Peršuh. Čestitamo!

Poroke: V cerkvi Marije Pomagaj v Slovenski hiši sta se 5. januarja poročila **Jakob Kocmur** in **Adriana Pereyra Gonzáles.** Za priče so bili starši Sebastijan in Polona Kocmur ter Oscar Pereyra Gonzáles in Sara Gambier. Poročal je Jože Škerbec.

V Olivosu sta se poročila **Martin Eiletz** in **Liliana Rotschild.**

V cerkvi sv. Marjete v Boulogne sur Mer sta se v soboto, 9. januarja poročila **Jure Golmajer** in **Kristina Stanič.** Za priči sta bila ženinova mati ga. Olga Golmajer in nevestin oče Ivan Stanič, poročil pa ju je Jože Škerbec.

Novoporočencem čestitamo!

Smrt: V San Miguelu je umrl po daljši bolezni **Karel Rakovec.** Naj počiva v miru!

Novi diplomanti: Na katoliški univerzi v Buenos Airesu je diplomiral **Martin Eiletz** in postal inženir agronomije. Želimo mu uspeha!

Na Instituto Nacional de Educación Física sta dokončali študije in postali profesorici telesne vzgoje **Nevenka Magister** in **Andreja Lipušček.** Čestitamo!

MENDOZA

PROSLAVA BREZMADEŽNE

V naši skupnosti smo že nekaj časa kar osiroteli. Naš dušni pastir g. Jože Horn je na igrišču pred Slovenskim domom v dežju po nesreči padel in si zlomil glavico stegnenice v kolku. Podvreči se je moral težji operaciji, da so mu zlomljeni del odstranili in ga nadomestili z novim, plastičnim. Tako se zdaj polagoma uči, da bo spet „shodil". Ostali smo zato brez domačega bogoslužja.

Zato nas je obiskal prelat dr. Starc kar za tri dni. Prišel je v soboto, 5. decembra in zvečer maševal v Domu. Prav tako tudi v nedeljo, 6., ko smo imeli pripravljeno po maši akademijo v čast Brezmadežni.

Po skupni pesmi „Bodi nam pozdravljena" je nastopila naša mladina z zborno deklamacijo „Mladina Mariji" (Jože Cukale). Sledile so menjaje med fanti, dekleti in otroki deklamacije, posvečene Brezmadežni. Vsi navzoči so vmes zapeli „Zdrava, zemlje vse Gospa". Osrednji govor, ki je bil posvečen pomenu Brezmadežnega spočetja ob opisu Lurda, Fatime in Medjugorja, je pripravil prof. B. Bajuk, brala pa ga je Anica Grintal Hirscheggerjeva.

Pred velikim kipom Brezmadežne med šopki cvetja so še otroci deklamirali in zapeli pesem „Jaz sem otrok Marijin".

Za sklep je vsa dvorana zapela „Zmagala si, Devica slavna."

Po akademiji je bilo pripravljeno skupno besedilo, ki je bilo posvečeno številnim našim rojakinjam in rojakom za njihove letošnje življenjske obletnice. Podrobno njihovih doseženih let (zlasti ženskih oseb! ne bomo naštevali, dasi so nekateri dosegli prav lepa, častitljiva leta!

Bilo je tudi sicer mnogo pozdravnih nagovorov in ves obed je spet nudil prijetno družabno zabavo.

V ponedeljek, 7. decembra pa je po maši prelat dr. Starc povabil našo mladino na prijateljski razgovor. Razpravljali so o delu in načrtih za nadaljnje delovanje.

Delegatu dr. Starcu smo iskreno, od srca hvaležni, da nas je s svojo dobrodušno priljudnostjo rešil iz zadrege in prišel kar za tri dni med nos.

Bb.

SLOVENSKI DOM SAN MARTIN

ŽIVE JASLICE

Kakor po vseh verskih skupnostih smo se tudi v Slovenskem domu v San Martinu pripravili na rojstvo deteta Jezusa: zamisel živih jaslic se je uresničila. Ivanka Petkovškova se je posvetila malim, ki so nastopili kot pastirčki, in jih naučila lepo število božičnih pesmi. Scenografija, petje mladine (skupina v ozadju) ter nastop ostalih (pastirice in angeli) je skrbno pripravila Sonja Zorko.

V soboto, 19. decembra zvečer se je v lepo okrašeni dvorani zbralo veliko število ljudi. Pri vhodu so dekleta sprejemale kot vstopnino rabljene obleke ter nepokvarljivo hrano, namenjeno revežem v bližini Bariloč, med katere hodi misijonarit več slovenskih požrtvovalnih fantov in deklet v cerkev, v kateri delujeta Branko Jan in Marko Cukjati. Vstopajoči so dobivali nalepke z božičnim motivom in napisom „Pričakujemo Te".

Prireditev je otvoril z božično mislijo Miloš Mavrič, nato pa so začeli vstopati med petjem in zvoki božičnih melodij Marija in Jožef z malim Jezusom, pastirčki in končno še sveti Trije kralji. Tudi navzoča publika se je pridružila petju prelepih božičnih pesmi. Vzdušje je bilo svečano. Vsi prisotni smo začutili Boga bliže v naši sredini, v naši skupnosti.

Starejši, otroci in mladina, so nastopali in složno sodelovali za uspeh tega večera.

Za zaključek je Sonja Zorko prebrala božično črtico Karla Mauserja, nakar so bili vsi udeleženci povabljeni na prigrizek.

M. B.

SLOVENSKA PRISTAVA

ŽIVE JASLICE POD OMBUJEM

Jaslice so vsem v veselje, so del božične dobe. Vsi se radi ustavimo ob njih in jih gledamo, občudujemo, primerjamo. A to so le kipci; nekaj drugega je, če so žive. Užitek je še večji.

Tak užitek smo imeli vsi, ki smo v nedeljo, 20. decembra, sledili svetopisemskim zgodbam o Joahinu in Ani, o obisku nadangela Gabrijela pri Devici Mariji, o potovanju v Jeruzalem, rojstvu v Betlehemu in prihodu pastirjev in Treh kraljev. Prizor je pripravila ga. Marija Zarnikova s sodelavkami pristavskega ženskega krožka in povabila k sodelovanju — na prvem mestu — starše otrok šole dr. Franceta Prešerna, ki so svoje otroke vozili k vajam, fante in dekleta, ki so poskrbeli za potrebno ambientacijo pod drevesom, razsvetljavo in ozvočenje prostornega vrta.

Vendar bi ves prizor izzvenel v prazno, če bi prizor bil le to, prizor na odru. Prizor je bil le povod, da so vsi prisotni še bolj občutili božjo bližino, se kot pastirji poklonili Detetu in neke vrste obred, pri katerem so vsi sodelovali s petjem. Ob koncu so ga. Perniškova, ga Kristina Rantova, Andrej Krivec in Dominik Oblak kot predstavniki skupnosti naslovili božjemu Detetu svoje veselje ob tem dogodku in Ga prosili za pomoč pri vsakodnevnem delu tako v osebnih družinah kot v véliki pristavski družini.

Lep dogodek je bil. Vsi so imeli veselje z njim, najbolj pa seveda otroci sami, ki so nastopali ali pa tudi le od blizu sledili tej znani a nikoli dognani resnični zgodbi izpred skoraj dva tisoč let.

SILVESTROVANJE

Na Silvestrovo je pristavska mladina povabila svoje sovrstnike, da v veseli družbi pričakajo začetek novega leta. Sicer pa vabilo ni izključevalo nikogar: bilo je mnogo mladih, tako po letih kot po „prepričanju".

Program je bil enostaven: najprej možnost večerje, opolnoči nazdravitev, čez čas pa nekaj smešnih prizorov, ki so še bolj poživili veselo razpoloženje. Vmes pa ni manjkalo glasbe za ples, ki jo je instrumentalna skupina izvabljala iz svojih glasbil ali pa je bila posneta na magnetofonskem traku.

Da je bilo res kratkočasno nam dokazuje dejstvo, da so najbolj zagrizeni „silvestrovci" — ki jih ni bilo malo — dobili tudi zajtrk, predno so odšli novemu letu naproti.

G. B.

Pogovarjal se je **Tine Debeljak** (2)

Prijatelja s Koroške

Nadaljujemo pogovor z dvema obikovalcema iz Koroške. Danes se bomo obrnili na **Jožeta Starmana:**

Jože Starman, se nam lahko tudi ti predstaviš?

Sem doma iz Spittala, kamor so prišli starši iz Slovenije v taborišče in potem tam ostali. Sem elektrotehnik. Ko sem končal šolo, prihajam malo v svet. V Argentino in v druge dežele.

Kaj pa je tvoje delo med Slovenci?

Delam predvsem med slovenskimi skavti na Koroškem. Te skušam povezovati s Trstom in Goriško, da imamo bolj intenzivne stike z njimi, ker se mi zdi važno, da se Slovenci med seboj povezujemo in da ne deluje vsak del Slovenije zase.

To so slovenski skavti?

Da, specifični slovenski, ki pa so včlanjeni v avstrijsko federacijo. Sistem skavtov mi je zelo všeč, ker mislim, da je najboljši, kar sem jih videl, ker je celoten vzgojni sistem. Tudi delam med njimi predvsem zato, ker so slovenski; seveda pa moramo tudi sprejeti izkušnje drugih, ker je nemogoče, da bi vse sami naredili.

Koliko pa je skavtov?

Slovenskih skavtov je kakih 50. Imamo pa problem, ker primanjkuje vodstva, ker gredo večinoma študirat izven Koroške. To ni samo problem nas, skavtov, ampak splošne vse mladine.

Imate kaj zveze s skavti v centralni Sloveniji?

Skavtov v Sloveniji sploh ni, so pa tam taborniki, s katerimi imamo stike, sodelovanj pa dosedaj ni bilo in tudi niso načrtovani za naprej.

Poglejmo sedaj šolski problem. Najprej vzemimo tvojo izkušnjo. Kako si se ti učil slovenščine?

Naučil sem se je doma, kar se mi zdi zelo važno, če živiš v nemškem okolju, ker se lahko nemščine še vedno naučiš v šoli. Če ne bi začel tedaj, potem se sploh ne bi naučil slovenščine, ker nisem imel nikoli možnosti, da bi obiskoval slovenske šole. V Spittalu so bile le nemške osnovne šole, srednja pa je slovenska le gimnazija; ker pa sem obiskoval tehnično, je bila ta sploh samo nemška.

In kje si se potem naučil tako dobro knjižne slovenščine?

Gotovo najprej doma, nato pa, ker sem veliko delal med Slovenci, v Modestovem domu, kjer sem stanoval med študijem in med skavti.

Kakšna je dosedaj bila osnovna šola, takoimenovana skupna?

Šola je bila tako urejena, da se je v enem razredu skupno poučevalo dvojezično in pa nemško. To pomeni, da so uro oblikovali tako, da so najprej predavali nemško, potem so tisti, ki so bili prijavljeni samo k nemškem pouku, dobili tiho delo, prijavljenje k dvojezičnemu pouku pa so poučevali v slovenščini. Vse to v enem prostoru. Zelo pozitivno je bilo, da so tudi tisti, ki niso bili prijavljeni k dvojezičnemu pouku, slišali slovensko besedo, da jim pozneje ni bila tuja in se mimogrede tudi naučili nekaj slovenskih besed, saj bi nekateri tudi radi govorili naš jezik. Tudi med učenci ni bilo nobenega nasprotstva, saj so bili skupaj.

Ali so bili Slovenci s tem položajem zadovoljni?

Prva zamisel Slovencev takoj po vojni je bila, da bi se moral vsak na dvojezičnem ozemlju naučiti obeh jezikov. Proti temu so se postavili Nemci in dosegli, da se je treba k dvojezičnemu posebej prijaviti. Tudi to je bilo naperjeno proti slovenskemu čutenju. A sedaj je situacija tako spremenjena, da se je vedno več učencev prijavljalo k dvojezičnemu pouku in so mladi postajali bolj odprti. Tako da so bile za nas skupne šole zadovoljive. A kot nemška reakcija na to pa je zadnji poskus, da se šole delijo, kar je za nas v tem trenutku slabše.

Kako bi pravzaprav izgledal v praksi ta novi šolski sistem deljenega pouka?

Po mojih informacijah bi to bilo tako: če bi bilo prijavljenih manj kot 7 otrok, ostane pri starem. Če pa bi jih bilo prijavljeno več k dvojezičnemu pouku, bi sicer formalno ostal razred eden, ampak bi jih delili: vsaka skupina bi dobila svoj prostor in bi se tam poučevalo vse ločeno: Slovence slovensko in nemško, Nemce pa samo nemško. Edino glasbo ali telovadbo bi poučevali skupno.

Seveda bi se moral vsak posebej prijaviti za tako dvojezično šolo?

Da; a problem je v tem, ker so izpostavljeni hudemu narodnostnemu pritisku. Prej je le bila vsa šola bolj družinska, domača, skupna.

In s tem bi bili potisnjeni Slovenci bolj vstran?

Da, kajti nastali bi dve fronti, ker bi bili v vasi eni, ki bi bili samo nemško vzgojeni, in drugi dvojezično; med njimi ne bi bilo več kontakta kot doslej, ker bi vsak imel svojo skupino sošolcev, z drugimi pa nobene povezave.

Kdo je pravzaprav tisti, ki ta zakon hoče?

To hoče pravzaprav Heimatdienst, ki je zelo nemško nacionalno usmerjen. Njim gre na žalost manj za to, da bi napredovali Nemci kot pa za to, da delajo proti Slovencem. To društvo je začelo s propagando, svobodnjaška stranka, desničarska, je to prevzela, ljudska in socialistična stranki pa sta se zbali, da bi zato naslednje volitve izgubili, in sta potegnili z drugimi, da bi pač vsi enotno nastopali v tem pogledu.

Kako gledajo na vse to drugi Avstrijci?

Zanimivo je, da so protislovensko usmerjeni predvsem Korošci. Drugi, bolj oddaljeni, gledajo bolj odprto na Slovence in na to, da bi se vsi naučili še en jezik. A tudi na Koroškem, če lahko komu bolj natančno razložiš naš problem, da ne odvisi le od časopisne gonje, postane bolj odprt in vidi, da ni čisto pravilno, kar se dela.

Kaj je v glavnem za vsem tem šolskim problemom?

Že vzpostavitev dvojezične šole pred leti je bila ost proti Slovencem; ta sedanji šolski poizkus je naslednja stopnja, da bi Slovence čim hitreje asimilirali. Začne se na najnižji stopnji; tako hočejo vzeti nekako bazo gimnaziji za Slovence, ki nam je dala v zadnjih časih veliko izobražencev, ki nam pomagajo naprej.

Hvala, Tone, za ta pogovor, ki nam je razjasnil marsikaj v tem za Slovence tako težkem trenutku. Upajmo, da se vam bodo „vremena zjasnila"! Veliko sreče!

MALI OGLASI

IŠČEM žensko osebo za pomoč starejši gospe, plače po dogovoru, informacije na telefon 762-1280.

ZA DOM

POHIŠTVO: za jedilnice, spalnice, dnevne sobe, moderno in angleški stil. **Martin Kovačič — T. E. 765-1682.**

PREGELJ in sinovi: izdelava kuhinjskega pohištva; Montevideo 35 - Tablada - T. E. 652-8159.

REDECORA — celotna oprema stanovanj: blago za naslanjače, odeje, zavese, tapete, preproge — Bolívar 224, Ramos Mejía, T. E. 654-0352.

Garden Pools — konstrukcije bazenov - filtri - automatično zalivanje - Andrej Marolt, Martínez de Hoz 110, San Miguel, T. E. 664-1656.

SANITARNE NAPRAVE

Sanitarne in plinske naprave — privatne - trgovske - industrijske - odobritev načrtov. Andrej Marolt, Avellaneda 216, San Miguel. T. E. 664-1656.

ARHITEKTI

arh. Marija Bavec — Belgrano 123 - 17. nad. "5" - R. Mejía - Tel. 654-2461; poned., sreda, petek od 17 do 19.

ADVOKATI

dr. Vital Ašič — odvetnik; ponedeljek, sreda, petek od 17. do 19., Don Bosco 168 — San Isidro; T. E. 743-5985.

dr. Franc Knavs — vsakovrstne civilne, delavske in **trgovske zadeve v** Capitalu in Pcia. Bs. As. — Tucumán 1455, 9. nadstr. E - Tel. 45-0320 poned., torek, četrtek od 16 do 20.

TRGOVINA

Delikatesa Franc Vester — Gana 119 - Capital - (1 kvadro severno od postaje Liniers).

Alpe Hogar — Stane Mehle — vse za vaš dom - L. Vernet 4225 - 1826 Rem. de Escalada - T. E. 248-4021.

GOSPODARSTVO

Zavarovanja M. in H. Loboda — Sarmiento 385, 1. nadstr., pis. 10 Buenos Aires - od 11 do 18.30 - T. E. 312-2127.

SLOGA — PODRUŽNICA SAN MARTIN — Slovenski dom - Córdoba 129 Tel. 755-1266 - Uraduje ob torkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10. do 11. ure. (g. Stanko Oberžan).

SLOGA — PODRUŽNICA SLOVENSKA VAS — Hladnikov dom - Msgr. J. Hladnik in Hernandarias - Uraduje ob sredah od 19. do 21. ure in ob nedeljah od 10,30 do 12,30 (ga. Marija Gorše).

SLOGA — PODRUŽNICA RAMOS MEJIA. V pritličju poslopja Sloge, Moreno 129. Od ponedeljka do petka od 16.—19. ure. T. E. 658-6574 — 654-6438.

SLOGA — PODRUŽNICA CASTELAR Slovenska Pristava - Monte 1851 - Uraduje ob četrtkih od 20. do 22. ure in ob nedeljah od 10,30 do 12,30 (g. Nande Češarek).

SLOGA — PODRUŽNICA SAN JUSTO Naš dom (pisarna) H. Irigoyen 2756 Tel. 651-1760 - Uraduje ob torkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 9,30 do 11,30 (gdč. Julka Moder).

SLOVENCI IN ILIRI

V zadnjih letih pogosto čitamo različna mnenja in dokazovanja — od kod so prišli naši pradedi, ko so se naselili v današnji Sloveniji. Eno takšnih mnenj je bilo, da so pripotovali iz severa, drugo je, da smo Slovenci potomci Venetov, v zadnjem času pa celo, da so naši pradedi bili... Iliri. Tako namreč zatrjuje v svojem pravkar dokončanem delu „Misterij reinkarnacije Ilirov" ljubiteljica zgodovine Zora Šprager.

Ljubljanski „Nedeljski dnevnik" je 27. septembra objavil razgovor Juša Turka z omenjeno gospo, ki pravi piscu članka: „Lahko se mi tudi posmehujete... nisem zgodovinarka in se z zgodovinarji ne morem dvobojevati. Moje delo je samo povabilo k razmišljanju."

Gospa je namreč posegla na obdobje od šestega do desetega stoletja, ko imamo dejansko najmanj zgodovinskih virov. Avtorica trdi, da so zgodovinski viri iz te dobe predvsem nemškega porekla, ki Slovanom niso bili naklonjeni. V svoji knjigi — za katero meni Juš Turk, da se bere kakor pravljica — posega Zora Sprager v razlago imena „Slovani" katerih v času okrog 6. stoletja nihče ne omenja, čeprav je bila to že doba z visoko kulturno stopnjo, z zelo razširjenimi in urejenimi prometnimi zvezami na ozemlju današnje Slovenije in predvsem z bogatimi zapisi o zgodovinskih dogajanjih. Vprašuje se, kam so po 6. stoletju izginila ilirsko-keltska plemena, ki so dotedaj poleg Rimljanov živela v Iliriku in kako so mogli Slavi „prodreti v vse nedostopne doline, na oddaljene otoke, v hribe, na planine in zavzeti na vojaško in obrambno vendarle trdno organiziranem področju imperija tako velikansko ozemlje?" Gospa je mnenja, da se to ni zgodilo, temveč so se samo Iliri preimenovali v Slave.

Nadalje razmišlja o starem Ptuju, kjer je bilo veliko vojaško taborišče, ki je včasih štelo tudi do 24.000 mož in kjer naj bi bil menda tudi rojstni kraj zadnjega zahodnorimskega cesarja, katerega je leta 476 odstavil Odcaker, germanski vojskovodja. Opozarja, da pozabljamo, da je Ilirik dal nekaj zelo pomembnih rimskih cesarjev in navaja vire, po katerih naj bi celo Trajan in Hadrijan izšla iz Panonije.

Ilirik torej ni bil samo neka provinca, temveč središče dogajanj in močna opora samozavesti prebivalcev.

Gospa Sprager tudi razlaga, da je ime Svetovit le kratica, sestavljena iz sedmih črk, ki naj bi bile začetnice imen bogov Svarog, Velesa, Jarila, Triglava, Vesne, Ispolina Dažboga. Opira se na vire Dubrovničana Orbinija Mavra iz 16. stoletja ter na St. Stanojevića, ki v knjigi „Istorija srbskega naroda" pravi, da se Slovani v naše kraje niso naselili v času preseljevanja narodov, ampak verjetno že davno preje, itd.

Juš Turk zaključuje svoj članek, da so razmišljanja avtorice „zanimivo branje, oziroma novoamaterski prelomen poskus prevrednotenja zgodovine, kakršni so bili v modi pred nekaj leti, pa tudi še v zadnjih časih."

P. D-ova.

Kreditna zadruga SLOGA — Bmé. Mitre 97, 1704 Ramos Mejía - T. E. 658-6574, 654-6438. Od poned. do petka od 14. do 19. ure.

Mutual SLOGA — Bmé. Mitre 97, 1704 Ramos Mejía - T. E. 658-6574, 654-6438. Od ponedeljka do petka od 14. do 19. ure.

Cena največ štirih vrstic A 5.- za enkratno objavo, za ves mesec — 4 številke — A 15.-.

SLOVENIJA V SVETU

Kanada

KULTURNA NAGRADA V TORONTU

Kot vsako leto je tudi letos Župnijska hranilnica in posojilnica Slovenija v Torontu podelila kulturno nagrado. Dobil jo je kulturni delavec Rudi Knez.

Rojen je bil l. 1918 v Logu pri Sevnici. Šolal se je pri Salezijancih v Veržeju in Rakovniku. Univerzo je obiskoval v Turinu (Italija) in v Avstriji. Študiral je kemijo in muziko.

Že na Rakovniku se je posvetil mladini. Na Igu pri Ljubljani je deloval s krajevno igralsko skupino. Leta 1945 je zapustil domovino. Toda nadaljeval je z delom. V Gradcu je vodil slovenski zbor. V Lienzu in Spittalu ga srečamo v mladinskem domu.

Čim je bila možna emigracija v ZDA, se je preselil v Cleveland. V novi domovini je najprej režiral „Lilijo". Več kot 20 let je vodil orkester mladih harmonikarjev in prirejal razne nastope in koncerte. Istočasno je učil v slovenski šoli pri Mariji Vnebovzeti v Clevelandu.

Trenutno je organist in vodja pevskega zbora v cerkvi, posvečeni Mariji Vnebovzeti.

R. Knez je opravil veliko dela v svojem življenju in ga še opravlja. Za vse njegovo delo smo mu iskreno hvaležni.

Kulturna nagrada v znesku 1000 dolarjev je priznanje vseh Slovencev za njegovo življenjsko delo.

OBVESTILA

ČETRTEK, 21. januarja:

Seja upravnega sveta Zedinjene Slovenije ob 20. uri.

SOBOTA, 13. februarja:

Naš dom, San Justo — Pustna veselica.

NEDELJA, 14. februarja:

Naš dom, San Justo — Pustna veselica.

NOVICE IZ SLOVENIJE

CELJE — **110-letnico celjske bolnišnice** so proslavili s slovesnostjo v Narodnem domu ter s podelitvijo plaket in priznanj dolgoletnim sodelavcem. Bolnišnica ima nekaj več kot tisoč postelj.

MARIBOR — **Japonski učitelji** iz province Hyugo so obiskali pedagoško akademijo Maribor, se pogovarjali s profesorji in si ogledali kabinete in učilnice. Zanimali so se za izobraževalni sistem in za oblike in metode, ki se v Sloveniji uporabljajo pri pedagoškem procesu.

SLOVENJ GRADEC — **Klub za Unesco** so ustanovili v tem mestu na predvečer letošnjega dneva Združenih narodov na občinskem zboru. Pisali so tudi pismo generalnemu sekretarju OZN Pérez de Cuéllarju in ga formalno zaprosili za pokroviteljstvo nad mednarodnimi kulturnimi prireditvami v počastitev 45-letnice OZN leta 1990 v Slovenj Gradcu.

ESLOVENIA LIBRE

Fundador: MILOŠ STARE
REDACCION Y ADMINISTRACION:
RAMON L. FALCON 4158
1407 BUENOS AIRES
ARGENTINA
Teléfono: 6 9 - 9 5 0 3

Glavni urednik:
Tine Debeljak ml.

Uredniški odbor:
dr. Tine Debeljak, Tone Mizerit, dr. Katica Cukjati, Gregor Batagelj

Correo Argentino Central (B)	FRANQUEO PAGADO Concesión Nº 5775 / TARIFA REDUCIDA Concesión Nº 3824

Registro Nac. de la Propiedad Intelectual No. 85.462

Naročnina Svobodne Slovenije za l. 1987: Za Argentino ₳ 100; pri pošiljanju po pošti ₳ 120; Združ. države in Kanada pri pošiljanju z letalsko pošto 60 USA dol.; obmejne države Argentine 53 USA dol.; Evropa 65 USA dol.; Avstralija, Afrika, Azija 70 USA dol.; ZDA, Kanada in Evropa za pošiljanje z navadno pošto 45 USA dol.

TALLERES GRAFICOS "VILKO" S.R.L., ESTADOS UNIDOS 425, 1101 - BUENOS AIRES - T. E. 362-7215

✝

Vsem Slovencem sporočamo, da je v soboto, 9. januarja umrl v San Miguelu po daljši bolezni

pesnik Karel Rakovec

Našega ustvarjalnega člana, pesnika, esejista in prevajalca bomo ohranili v toplem spominu. Naj počiva v miru pri Bogu.

Buenos Aires, 11. januarja 1988

Slovenska kulturna akcija

SLOVENSKA ZASTAVA; bela, modra, rdeča z zlatom obrobljena, iz kovine. Služi izvrstno kot prilepek zunaj avtomobila je zopet na razpolago.

cena posamična	Kan. $ 2.—	Dr. Peter Urbanc
7 zastavic	Kan. $ 10.—	Don Mills, Ont. M3B 2A5
50 ali več p o	Kan. $ 1.—	1 Daleberry Place
v ZDA $ 33% manj		KANADA

NAŠ DOM **SAN JUSTO**

Pustna veselica

v soboto, 13. februarja **v nedeljo, 14. februarja**

Emil Cof (2)

Društvo Slovencev - Zedinjena Slovenija

1948 — 1962 — 1988

Vse to delo seveda ni bilo opravljeno samo v dobi pripravljalnega odbora in prvega odbora Društva Slovencev, temveč je trajalo več let; ves čas pod predsedstvom Miloša Stareta, med tem ko so se ostali člani društvenega odbora menjali. Stare je ostal predsednik vse do 12. oktobra 1952. leta, ko ga je nasledil inž. Albin Mozetič, ki bi moral predsedovati društvu do 30. novembra 1958. leta. Ker pa je bil službeno premeščen na Daljni vzhod, ga je od 1. julija 1958 do konca poslovne dobe nadomestil 1. podpredsednik dr. Julij Savelli. Sledeči predsedniki društva so bili: prof. Lojze Horvat do 17. novembra 1963, Božo Fink do 23. marca 1969, Božo Stariha do 16. marca 1975, Marjan Loboda do 25. marca 1979, ponovno Božo Stariha do 29. marca 1981, arh. Jure Vombergar do 31. marca 1985 in od tedaj sedanji predsednik Lojze Rezelj.

Prva slovenska emigranta, ki sta prišla po vojni v Argentino, sta bila Jože Košiček in Anton Grčman in sta takoj stopila v stik z Janezom Hladnikom ter mu pomagala pri vsem delu za pridobitev vselitvenih dovoljenj in nadaljnjih pripravah za sprejem emigrantov. V teku leta 1947 so prihajale manjše skupine. Prva večja skupina je prispela 21. januarja 1948 z ladjo Santa Cruz, ki je pripeljala 300 Slovencev iz Italije. V letu 1948 se je preselila večina beguncev iz Italije, proti koncu leta pa so že prišle prve grupe iz Avstrije. Tako je Društvo Slovencev sprejelo v letu 1948 3930 Slovencev. V mesecih januarju in februarju 1949 so prišli večji transporti iz Avstrije, katerim so sledili manjši. Po štatistiki iz leta 1951 se je nahajalo v Argentini 5282 slovenskih novonaseljencev. V tem številu je zapopadenih 930 družin s 3.439 člani (med njimi 1.373 mladoletnih) in 1.843 samskih.

Glavno delo društva v prvih letih je bilo pomagati prišlecem z nasvetom in kolikor mogoče tudi materialno. Kljub temu, da je komunistična propaganda med staronaseljenci močno vplivala, da nam v splošnem niso bili naklonjeni, so se vendar mnogi izkazali, da so vzeli novonaseljence v svoje hiše ali pa jim pomagali iskati stanovanja. Nekateri premožnejši so pa tudi Društvu Slovencev posodil denar, tako da je moglo podpreti rojake, ki so rabili denar za položitev kavcije za najem stanovanja. Društvo je tudi najelo veliko hišo na Ramón L. Falconu 4158, kamor je naselilo več družin z mnogimi otroci. Mnogo pozneje je to hišo kupilo Dušno pastirstvo in sezidalo cerkev Marije Pomagaj in ostala poslopja za šolo, pisarne in dvorano, kar danes poznamo kot Slovensko hišo. Društvo je tudi najelo večje hiše v ulici Necochea 440 v Ramos Mejía, v ulici Ayacucho 125 v San Martinu in še nekatere, koder so se naselile družine z mnogimi otroki.

Društvo je poudarjalo potrebo, da bi se večje skupine naselile čim bližje skupaj, da bi si tako med seboj laže pomagali in tudi obdržali versko in narodno zavednost. Tako so se naši ljudje naselili v Ciudadeli, Ramos Mejiji, San Justu, Moronu, Castelarju, Munru, Carapachayu, Lanusu in Berazateguiju. Povsod kjer so bile naseljene večje skupine ali kjer so bile zaposlene v istem podjetju, je imel odbor svoje predstavnike, ki so mu poročali o stanju in potrebah.

Istočasno s skrbjo za nastanitev in zaposlitev je odbor Društva Slovencev skrbel, da se ohrani narodni duh, obdrži jezik in narodna kultura. Tako je že leta 1948 organiziral proslavo stoletnice ideje Zedinjene Slovenije, spominsko proslavo padlim domobranskim junakom in sodeloval pri prireditvi Duhovnega življenja ter nekaterih drugih prireditvah.

ZDRUŽENJE LOČENIH DRUŽIN

Pri združenju družin beguncev, ki so maja 1945 sami zapustili Slovenijo, žene in otroke pa pustili doma, je Društvo Slovencev zopet imelo veliko dela. Ko je namreč Jugoslavija leta 1952 dovolila izselitev družinam, ki so imele svoje družinske poglavarje v zdomstvu, je nastala možnost, da ti pokličejo svoje žene in otroke. Nastala pa je težava s plačanjem prevoza, ker večina ni imela takih prihrankov. Tu je priskočilo na pomoč Društvo Slovencev, ki je preko „Comisión Internacional de Inmigración" (CII), v kateri so bili zastopani katoliški nacionalni komiteji — član odbora je bil tudi msgr. Orehar —, ki je imela svoj urad v Buenos Airesu, preskrbelo triletno brezobrestno posojilo, katerega so možje vračali v mesečnih obrokih. Tajnik Društva Slovenca je vse prizadete obvestil o možnosti klicanja družine. Pisarna je opravila vsa potrebna administrativna dela tako za preskrbo vselitvenih dovoljenj kot prošnje za posojila. Tajnik je posredoval tako pri omenjeni CII kot pri inmigracijskih oblasteh. Tudi ob prihodu novodošlih je bil vsem v vsestransko pomoč, tako članom društva kakor tudi nečlanom. Tako je v letih 1953 in 1954 prišlo v Argentino 41 družin s 147 družinskimi člani.

Med tem se je pa s časom vedno bolj vsestransko razširjala delavnost društva.

OSNOVNE ŠOLE

Že februarja 1949. leta je odbor Društva Slovencev pričel misliti o lastni osnovni šoli, vendar to ni bilo izvedljivo. Pač pa se je po zaslugi msgr. Oreharja v aprilu tega leta pričel pouk verouka, slovenščine, slovenskega zemljepisa in zgodovine ter petje slovenskih pesmi v raznih krajih ob nedeljah popoldne in to v privatnih stanovanjih. To je bil sicer skromen toda zelo važen pričetek iz katerega so se potem razvile osnovne šole, kakor jih poznamo danes po vseh slovenskih domovih. Težave so bile velike. Ni bilo šolskih knjig. Požrtvovalni učitelji in učiteljice, ki so poučevali brez vsake nagrade, so morali sami pripravljati učno tvarino. Že julija 1949 je Društvo Slovencev prevzelo skrb za poenotenje pouka. Učiteljstvo je na rednih mesečnih sestankih reševalo nastale probleme. Pričelo je izdajati šapirografiran šolski list „Mladina", ki je izhajal v 150 izvodih. Otroci so ga dobivali brezplačno. V letu 1952 je Mladina nehala izhajati; vsega je izšlo 15 številk. Nadomestila jo je prva slovenska izseljenska čitanka „Naša beseda", katero je na pobudo Društva Slovencev izdala in založila Svobodna Slovenija. Sestavila in napisala pa sta jo Aleksander Majhen in Martin Mizerit. Leta 1952 je bil v okviru Društva Slovencev ustanovljen mladinski odsek, ki se je pozneje preimenoval v šolski odsek.